

Skolutveckling med långsiktighet.

Mats Ekholm
Karlstads universitet

Grundläggande idéer bakom skola

År 0

År
2000

En som vet sprider vad han vet till dem som inte vet.

Lärjungar lär genom att lyssna och följa direktiv. Lärare ställer frågor.

De lärande lär genom att ställa frågor, pröva idéer om hur man kan belysa dessa och genom att ordna vad man får reda på. Lärare stödjer, hjälper och utmanar.

Skollagen säger

Syftet med utbildningen inom skolväsendet

4 § Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.

Håll målen i sikte

Kunna

- o tänka
- o känna
- o uttrycka sej
- o uppfinna
- o tillverka
- o besluta
- o vilja
- o lära

Vara

- o självständig
- o samarbetande
- o ärlig
- o ansvarig
- o medveten

Våga !

En deluppgift för att mäta självständighet

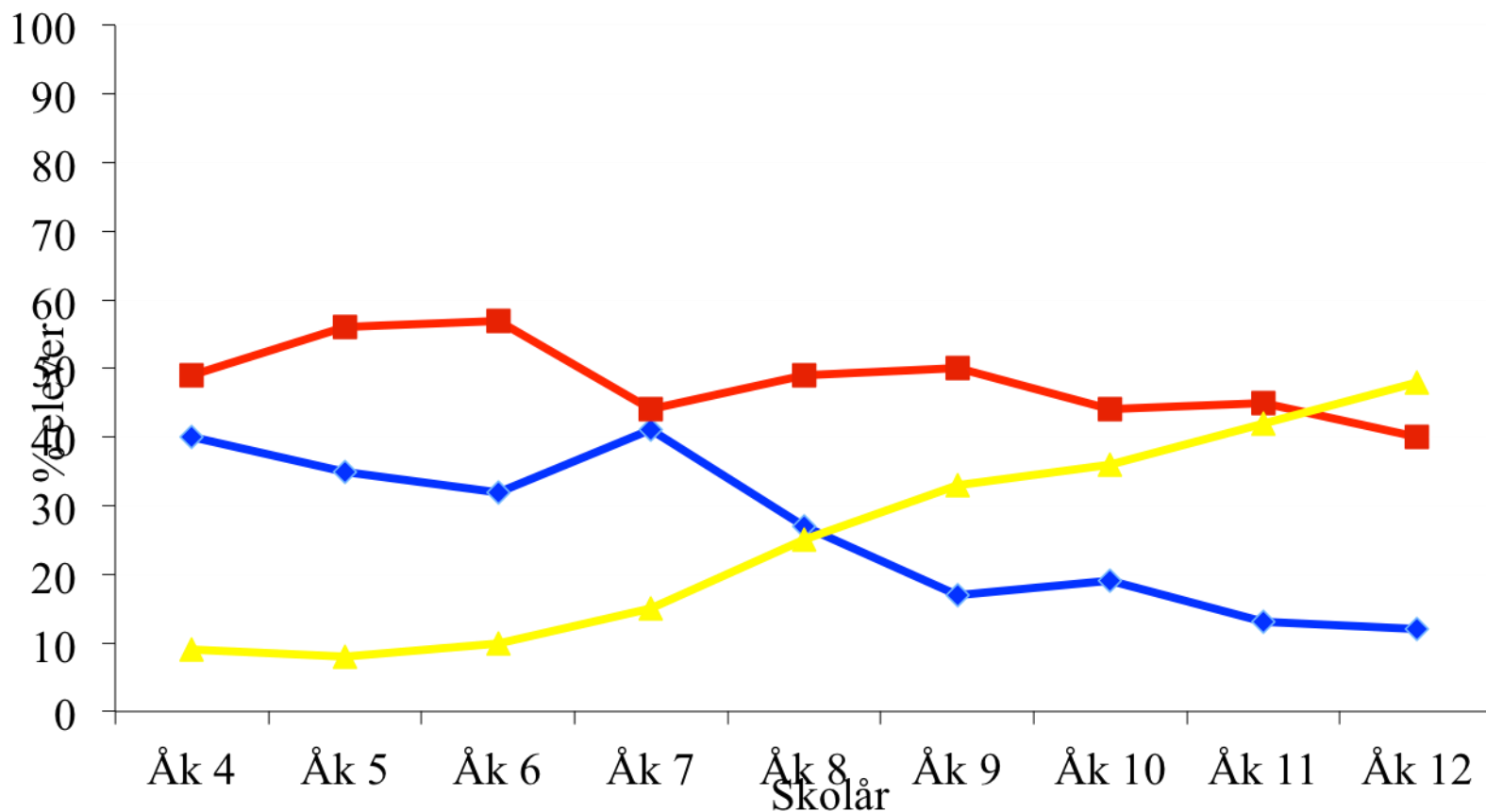
- I undervisningen får du i uppgift av läraren att så snabbt som möjligt ta reda på hur en sak tillverkas. Du ska läsa om det i en bok i biblioteket. Men på väg till biblioteket kommer du på att en granne till dig kan mycket om denna sak. Det vore enklast att ringa och fråga honom. Hur gör du?

Svarsalternativ:

1. Går till biblioteket som läraren sagt
2. Frågar läraren om du får göra som du själv tänkt
3. Gör som du själv tänkt utan att fråga läraren

Självständighet under skolåren

◆ Gör som läraren säger ■ Frågar om lov ▲ Agerar självständigt

Skollagen § 5

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Vetenskapligt grundad kunskap

- o Systematisk och jämförande
- o Kontrollerbar
- o Ofärdig

Att ha kunskap är att

FÖRKLARA

och att vara

HANDLINGSBEREDD

Tre strategier för att skapa förklaringar

- o Förstå
- o Förutsäga
- o Förändra

A scenic view of a stone bridge over a river. In the background, there are buildings, including a green one and a red one, and trees with autumn foliage. The text is overlaid on the image.

Kunskapens helhet byggs upp av

VETSKAP

REDSKAP

KONVENTIONER

SAMMANHANG

STÄLLNINGSTAG-
ANDEN

Addera! Alla hjälps åt!

1000

20

1000

30

1000

40

1000

10

Summan blev:

4100 !!!

Vad proven innehåller

	Vetskap	Redskap	Konvention	Ställnings tagande	Sammanhang	Antal uppgifter
Pr/est	84	7	5	2	2	187
Språk	45	25	22	0	8	340
NO	63	18	3	1	16	560
SO	87	4	0	2	6	561
Tot	70	13	6	1	9	1648

I skolan har du många olika ämnen och lärare. Klassen arbetar på många olika sätt. Hur ofta brukar de olika arbetssätt som finns uppräknade här förekomma i din klass?

Flera gånger per dag	Enstaka gånger per dag	Enstaka gånger veckan	Någon gång i månaden	Aldrig eller Nästan aldrig
-----------------------------	-------------------------------	-----------------------	----------------------	----------------------------

Klassen sitter och lyssnar, läraren pratar

☒	☐	☐	☐	☐
-------------------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Läraren pratar och ställer frågor. Enskilda elever svarar

☐	☒	☐	☐	☐
--------------------------	-------------------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Läraren och klassen diskuterar gemensamt

☒	☐	☐	☐	☐
-------------------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

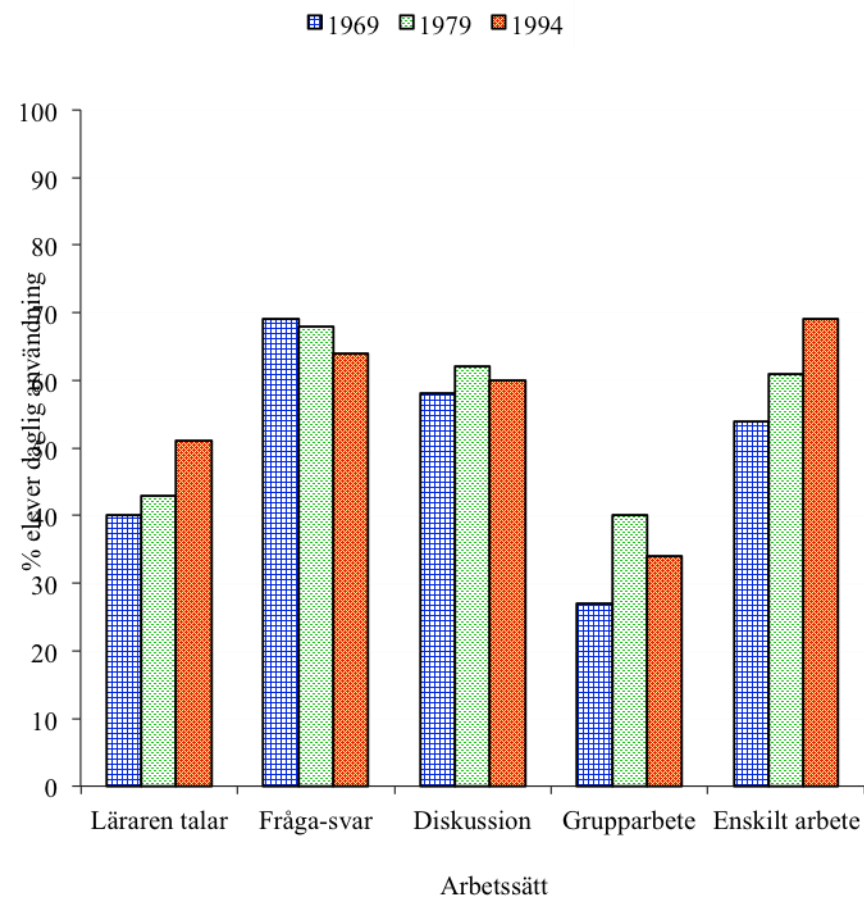
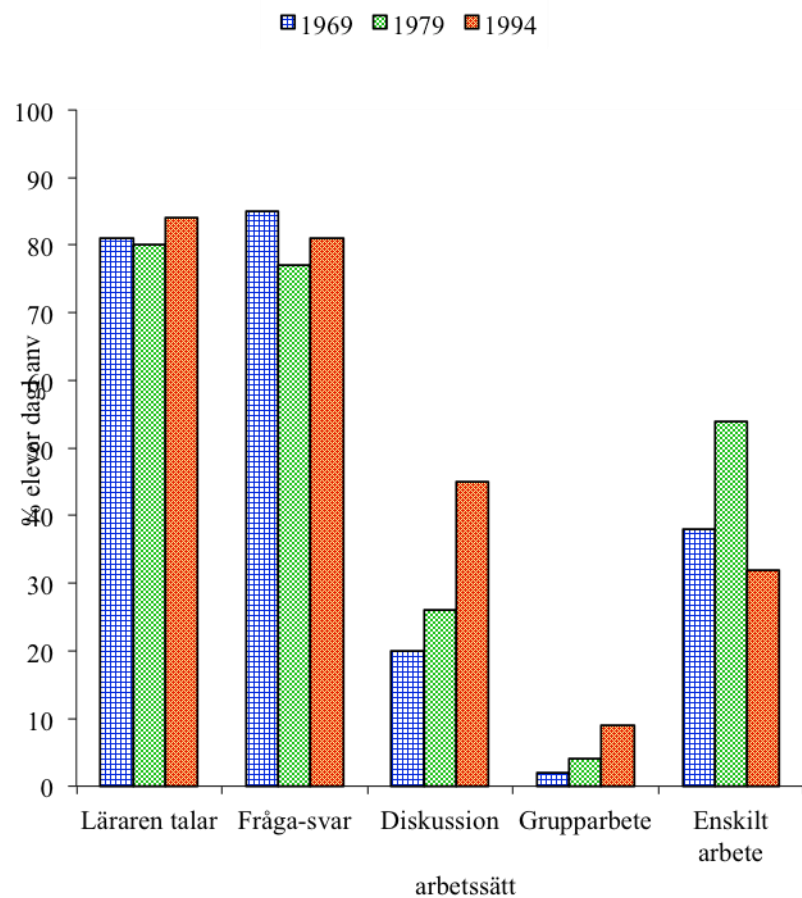
Grupparbete med speciella uppgifter

☐	☒	☐	☐	☐
--------------------------	-------------------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

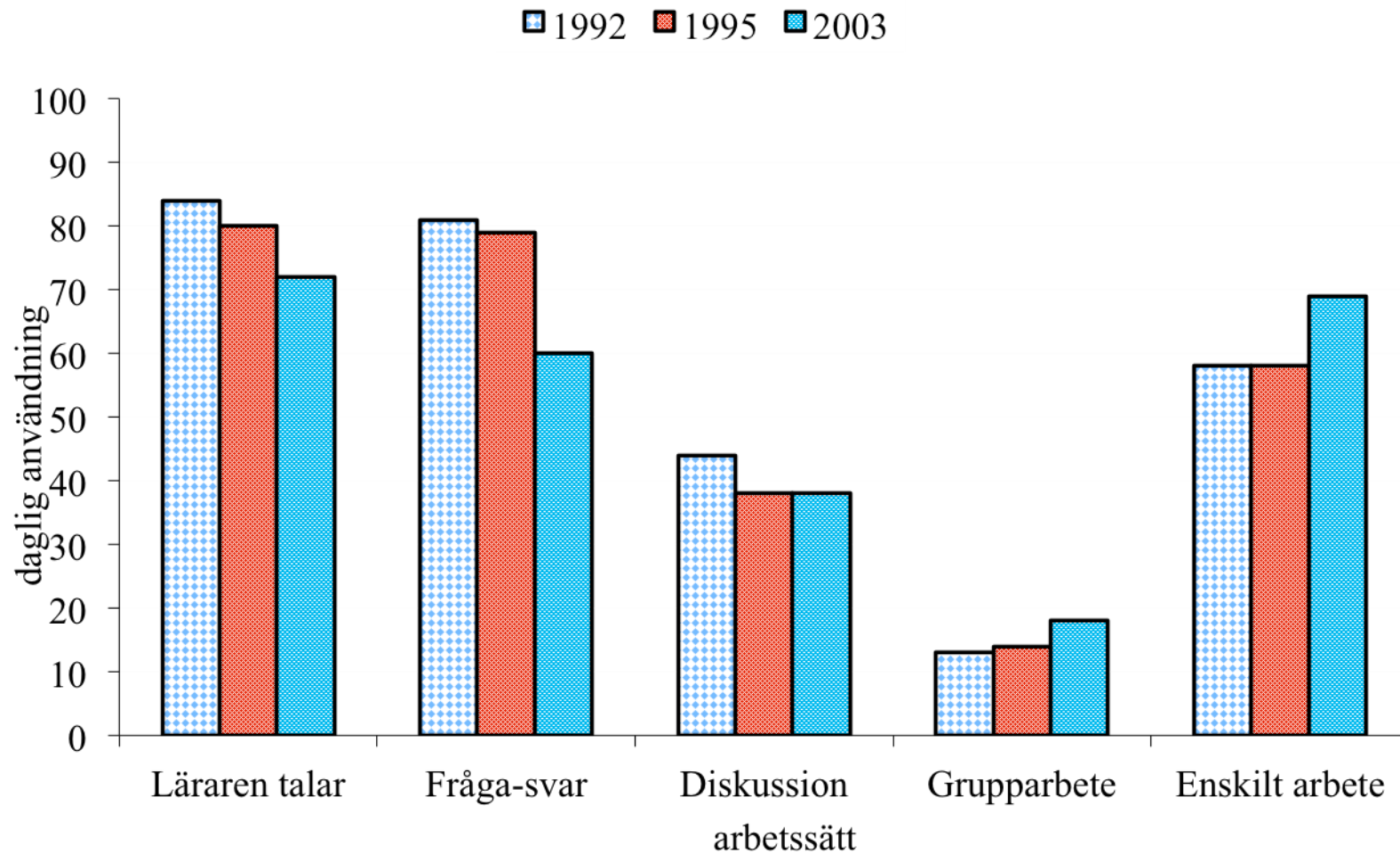
Eleverna arbetar var för sig med speciella arbetsuppgifter

☒	☐	☐	☐	☐
-------------------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

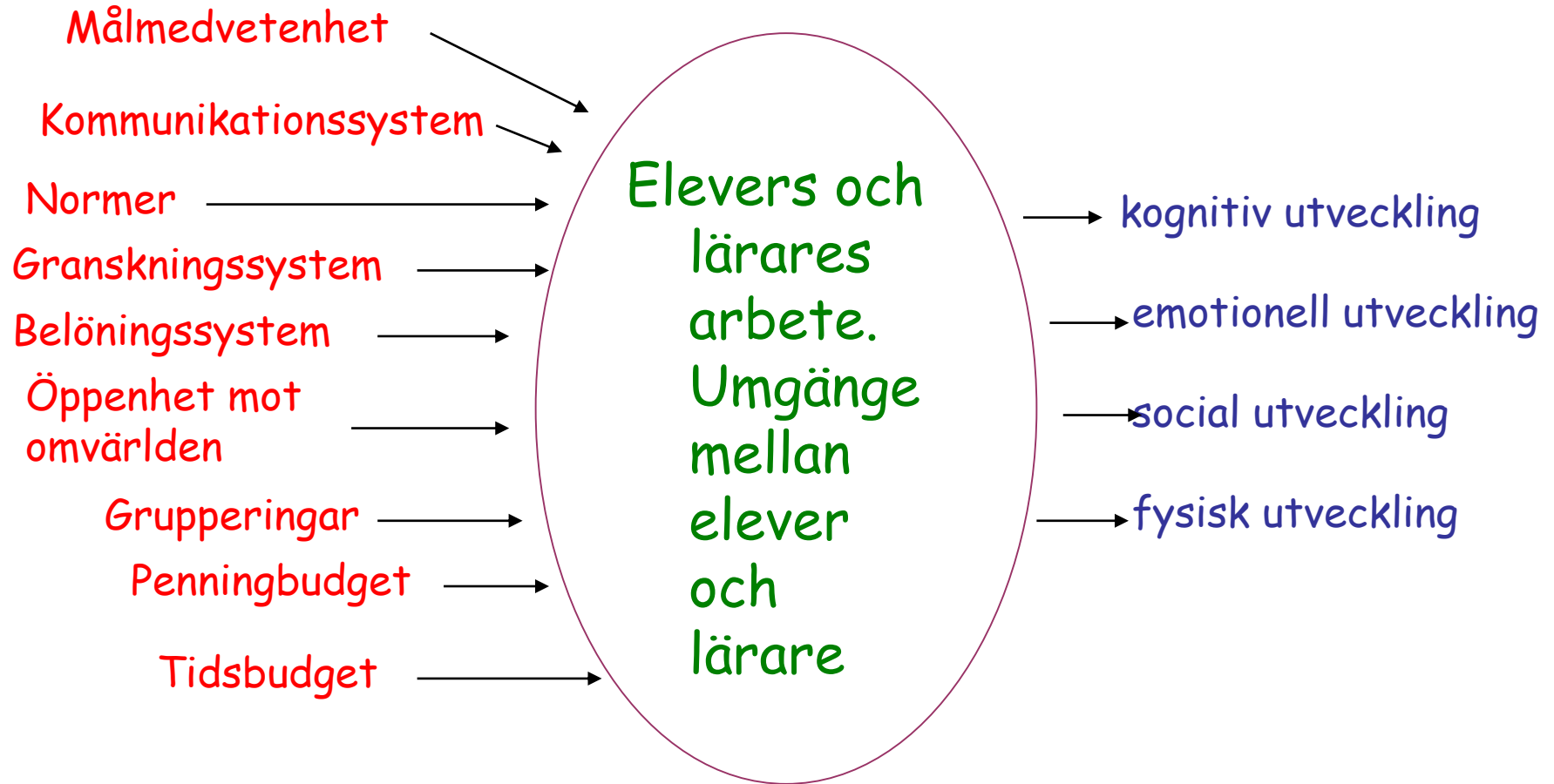
Arbetsätt i daglig användning, elevers och lärares bild. 1969, 1979 och 1994

Nationella utvärderingar 1992, 1995 och 2003

Orsaker till lärande på skolnivå.

Skollagen

1 kap.

Särskild hänsyn till barnets bästa

10 § I all utbildning och annan verksamhet enligt denna lag som rör barn ska barnets bästa vara utgångspunkt. Med barn avses varje människa under 18 år. Barnets inställning ska så långt det är möjligt klarläggas. Barn ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

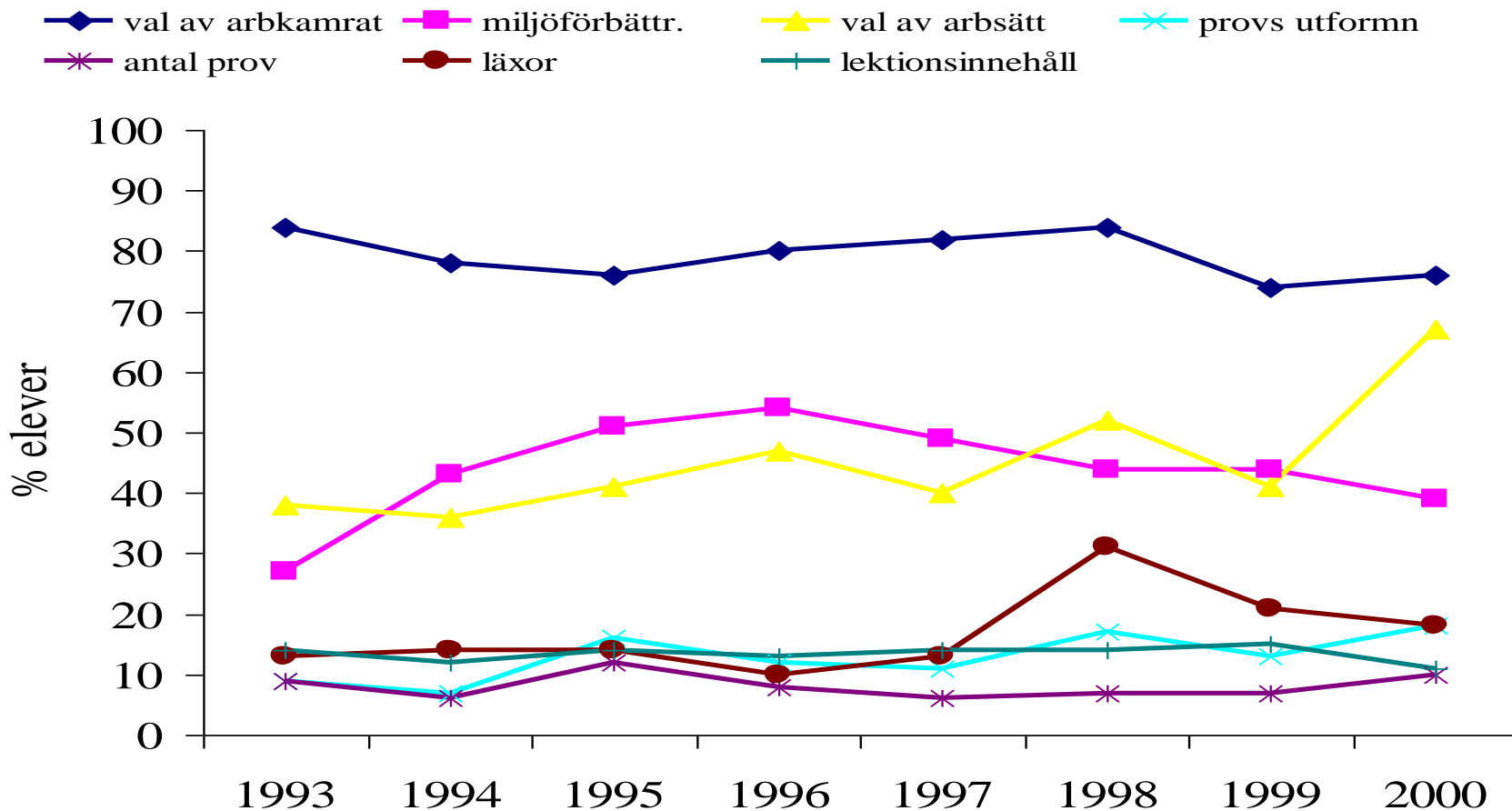
Skollagen

4 kap. Kvalitet och inflytande

Inflytande och samråd .Allmänt om barnens och elevernas inflytande

9 § Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen. Elevernas och deras sammanslutningars arbete med inflytandefrågor ska även i övrigt stödjas och underlättas.

Elevinflytande år 9, 1993-2000

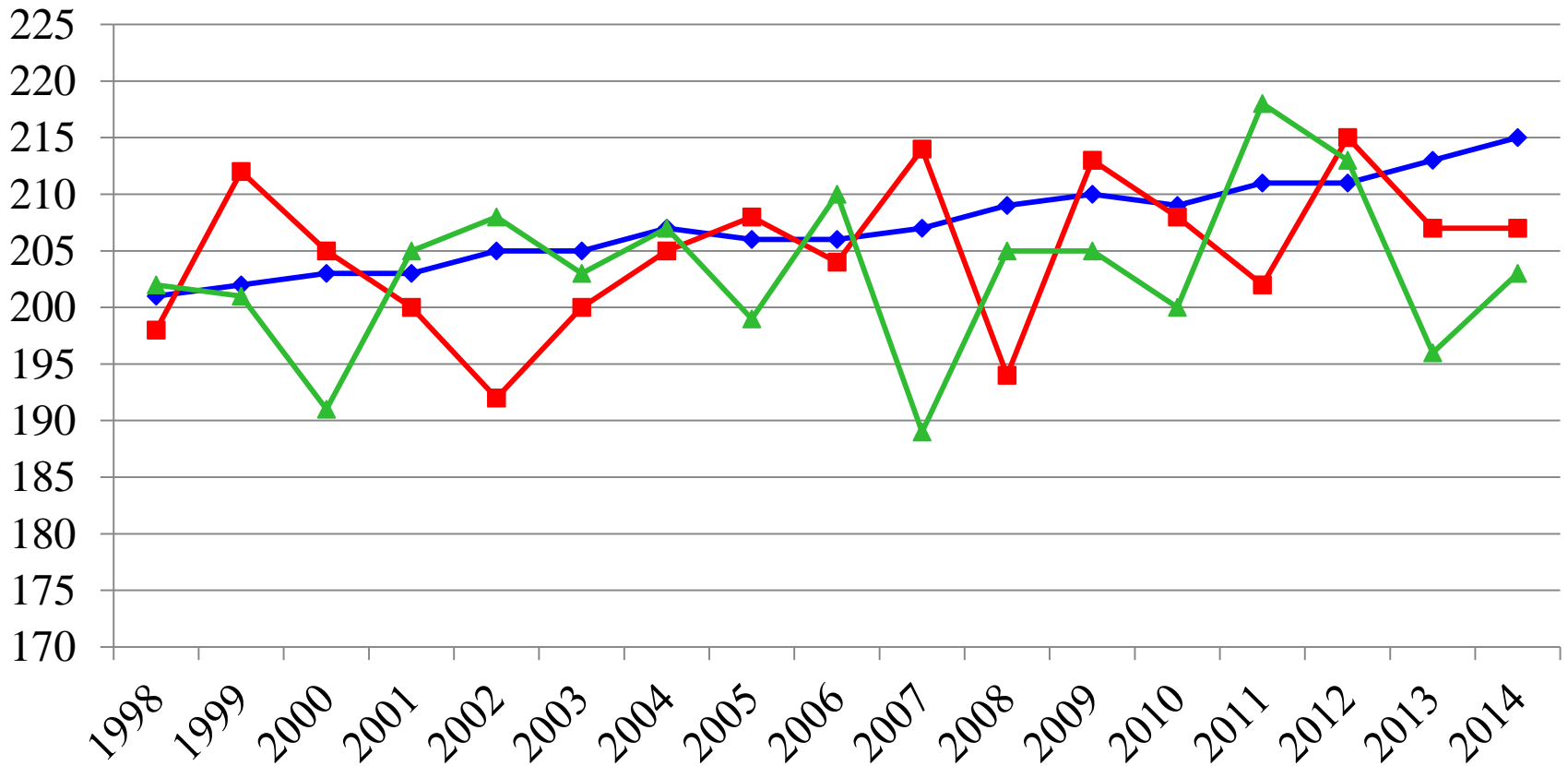

Den lärande organisationen

- o Företar sig aktioner - inåt och utåt
- o Iakttar sig själv och andras reaktioner
- o Bearbetar iakttagelserna och analyserar
- o Ordnar vad man lärt
- o Utövar minne - lagrar, plockar fram, översätter till nya lägen

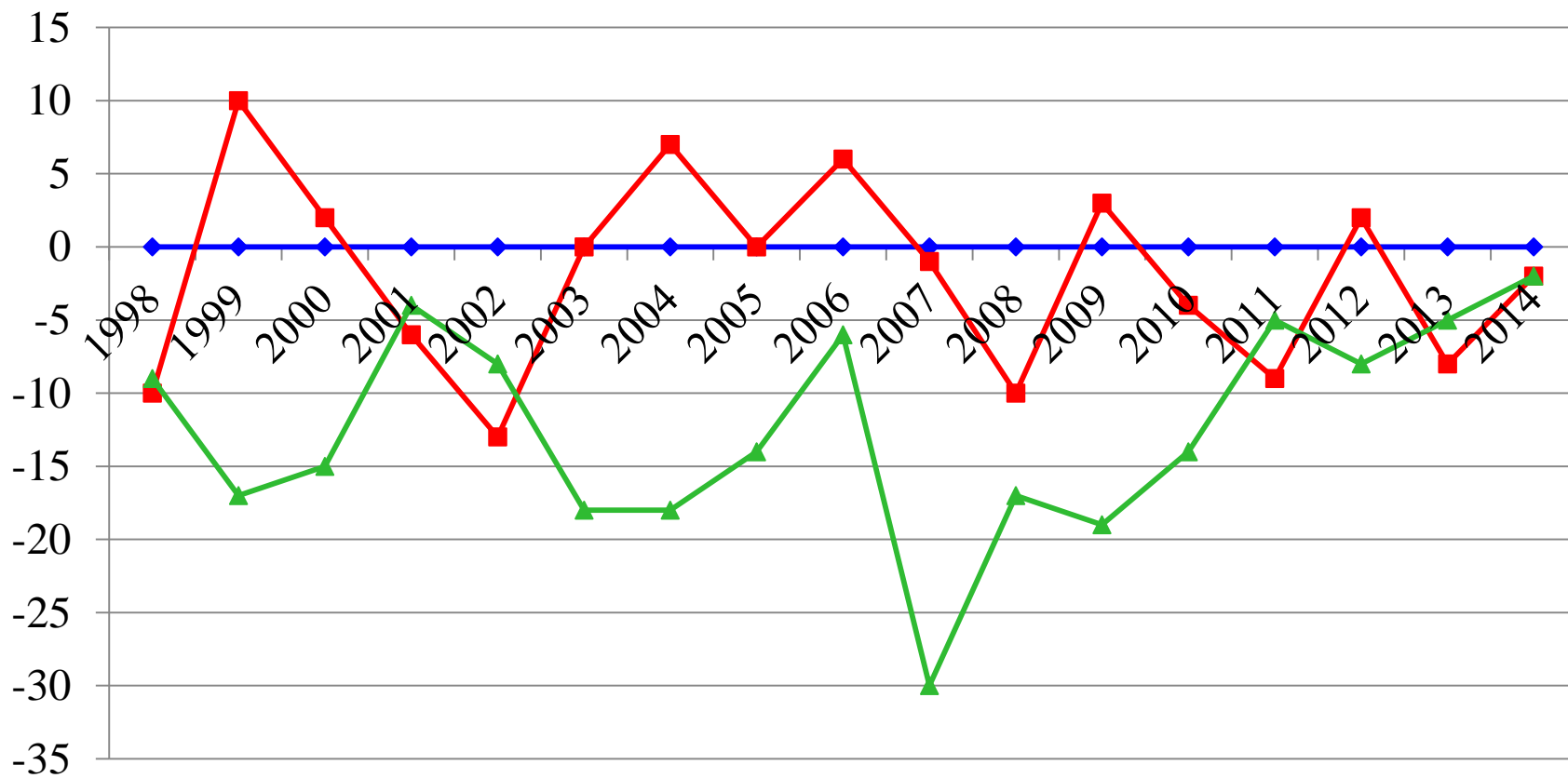
Meritvärden år 9, 1998-2014

◆ Riket ■ Matfors ▲ Almby, Örebro

Jämförelsevärden år 9, 1998-2014

◆ Riket ■ Matfors ▲ Almby, Örebro

Hur få bättre skolor?

- Uttryck tydliga förväntningar på de unga och använd ett varmt bemötande vid återkopplingen
- Engagera de ungas vilja i lärandet, förstå hur de ser på vad som ger mening
- Ha de unga att använda flera strategier när de lär sig läsa
- Lär in matematik mer genom att leka, agera, resonera, tänka och formulera matematik
- Använd undersökande arbetssätt när de unga ska lära om sin omvärld
- Ge de unga ansvar för uppgifter som att samarbeta, vara självständiga, toleranta och förse dem med andra ungdomar som förebilder

Undersökande arbete

- o Ha eleverna att ställa egna frågor
- o Utmana eleverna att skapa egna vägar för att belysa frågorna
- o Se till att eleverna själva prövar de egna vägarna
- o Gör det nödvändigt för eleverna att ordna och visa fram vad de lärt

Framtidens kunniga lärare

- o fortsätter att lära
- o sköter undervisning
- o diagnosticerar inlärning
- o leder de lärande
- o samarbetar med vuxna
- o kan den lokala organisationen
- o är en kugge i demokratin

Den lärande organisationen

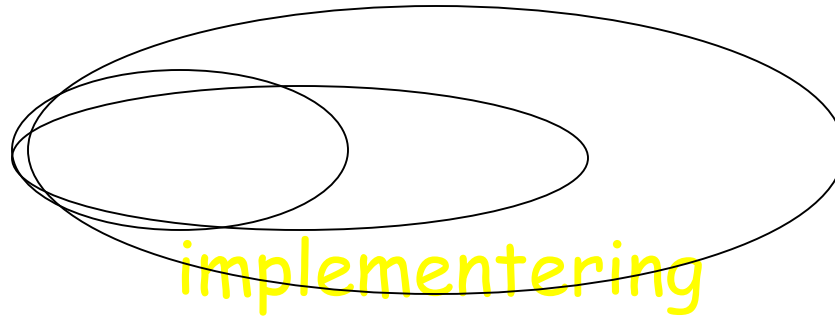
- o Företar sig aktioner - inåt och utåt
- o Iakttar sig själv och andras reaktioner
- o Bearbetar iakttagelserna och analyserar
- o Ordnar vad man lärt
- o Utövar minne - lagrar, plockar fram, översätter till nya lägen

Skolutvecklingens skeden

- o Initiering
- o Implementering
- o Institutionalisering
- o Spridning

spridningsskedet

initiering

implementering

institutionalisering

tid

Innovationsprocessen

Att sätta igång förbättring

- o Skapa överblick
 - o Inventera problem
 - o För skolideologiska samtal
 - o Använd förproducerat material
 - o Gör studiebesök
 - o Ta emot studiebesök
 - o Nyttja konsult
 - o Tävla om resurser
 - o Delta i centralt projekt
- Satsa på minst tre strategier på en gång!

Förbättringens besättning

- o Uppfinnare
- o Formare
- o Visionär
- o Förbättringskritiker
- o Pådrivare
- o Stödjare
- o Stabilisatör
- o Efterföljare
- o Motståndsmän

Att bruka tid för yrkesutveckling

- o Satsa ? dagar per år i tre år
- o Identifiera utvecklingsteman som leder till yrkesutveckling
- o Välj ut hållbara teman
- o Lärare väljer sitt tema för treårsperioden
- o Formera intressegrupper och fördela på olika aktiviteter

Kompetensutvecklingens organisering

Intresse gruppering	Konsumtion av kunnannde	Produktion av kunnannde	Spridning av kunnande
Diagnos på lärande			
Stödja stu dieovana			
Stärka språkförtr oende			